

Dustin Thao

ÄLÄ MENE, SAM

Suomentanut Sini Linteri

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Vanhemmilleni, isoäidilleni ja Diamondille

Englanninkielinen alkuteos *You've Reached Sam*

Copyright © Dustin Thao 2021. All rights reserved.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

Finnish translation rights arranged with Sandra Dijkstra Literary Agency.

Suomentanut Sini Linteri

Lainaukset elokuvasta *Pieni kauhukauppa* on suomentanut Esko Elstelä

ISBN 978-951-1-45726-8

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

Esinäytös

Heti, kun suljen silmäni, muistikuvat alkavat pyöriä mielessäni, ja huomaan olevani taas kaiken alussa.

Kirjakauppaan tulee poika, ja joitakin lehtiä lennähtää samalla sisään. Pojalla on farkkutakki, jonka hihat on käärittynyt ylös, ja sen alla valkoinen neule. On kolmas kerta, kun hän tulee kauppaan sen jälkeen, kun aloitin siellä työt kaksi viikkoa aiemmin. Hänen nimensä on Sam Obayashi, ja hän on samalla englannin kurssilla kuin minä. Olen tuijottanut ikkunasta ulos koko työvuoroni ajan ja miettinyt, tuleeko hän taas. Jostain syystä emme ole vielä puhuneet toisillemme. Hän vain kierteleä kaupassa samalla, kun lyön asiakkaiden rahoja kassaan ja täydennän hyllyjä. En osaa sanoa, etsikö hän jotain. Vai pitääkö hän siitä tunteesta, jonka kirjakaupassa oleminen herättää. Vai tuliko hän katsomaan minua.

Otan kirjan pois hyllystä ja mietin, tietääkö hän nimeäni, ja huomaan kirjojen välisestä raosta ruskeiden silmien pilkkeen. Ne katsovat minua hyllyn toiselta puolelta. Olemme hiljaa aavistuksen liian pitkään. Sitten hän hymyilee ja aikoo ehkä sanoa jotain, mutta työnnän kirjan

meidän väliimme ennen kuin hän ehtii tehdä sitä. Otan laatikon vierestäni ja kiiruhdan takahuoneeseen. *Mikä minua oikein vaivaa? Miksen vastannut hymyyn hymyllä?* Sätin itseäni hetken pilaamisesta ja sitten kerään rohkeutta palatakseni ja esitelläkseni itseni. Kun palaan takahuoneesta, hän on jo lähtenyt.

Kaupan tiskiltä löydän jotain, joka ei ollut siinä aiemmin. Paperisen kirsikankukan. Kääntelen sitä käsissäni ja ihailen taitoksia.

Jättikö Sam kukan tiskille?

Jos kiiruhdan ulos, saatan tavoittaa hänet. Mutta kun säntään ulos, katu katoaa ja huomaan astuvani sisälle Third Streetin kulmassa sijaitsevaan meluisaan kahvilaan melkein kaksi viikkoa myöhemmin.

Teinit parveilevat parketilla pyöreiden pöytien ympärillä, napsivat kuvia ja juovat keraamisista kupeista. Minulla on ylläni löysä harmaa neule, ja olen kammannut ruskeat hiukseni kiinni ja kiinnittänyt sivut siististi pinneillä. Kuulen Samin äänen ennen kuin näen hänet tiskin takana vastaanottamassa jonkun tilausta. Musta tukka heilahtaa. Johtuu ehkä esiliinasta, mutta Sam näyttää pidemmältä tiskin takana. Suuntaan pöytään, joka on kahvilan toisessa päässä, ja asetun tavaroineni sinne. Asettelen vihkoni kiireettömästi pöydälle ja kerään rohkeutta lähestyäkseni Samia, vaikka vain tilatakseni juotavaa. Kun nostan katseeni pöydästä, hän on jo vieressäni ja pitelee höyryävää kuppia.

”Ai...” Hätkähdän hänen äkillistä ilmaantumistaan. ”En ole vielä tilannut.”

”Tiedän, mutta tilasit tätä viime kerralla”, Sam sanoo ja asettaa kupin pöydälle. ”Hunajainen laventelilatte.”

Tuijotan ensin kuppia, sitten kiireistä tiskiä ja sitten Samia. ”Pitäisikö minun maksaa tuolla?”

Sam nauraa. ”Ei. Siis talo tarjoaa. Älä huoli maksusta.”

”Ai.”

Olemme hiljaa. *Sano jotain Julie!*

”Voin tehdä sinulle jotain muuta tämän sijaan”, Sam tarjoutuu.

”Ei, tämä on hyvä... siis tarkoitan... kiitos.”

”Eipä kestä”, Sam sanoo ja hymyilee. Hän työntää kädet essun taskuihin. ”Eikö nimesi olekin Julie?” Sam osoittaa nimikylttiään. ”Minä olen Sam.”

”Tiedän, olemme samalla englannin kurssilla.”

”Niin. Oletko jo lukenut läksykirjan?”

”En vielä.”

”Hyvä”, Sam huokaa. ”En minäkään.”

Hetken on taas hiljaista, kun hän seisoo siinä. Hän tuoksuu vähän kanelilta. Kumpikaan ei tiedä, mitä sanoa. Katson ympärilleni. ”Oletko tauolla?”

Sam tuijottaa tiskille ja hieraisee leukaansa. ”Noh, pomoni ei ole töissä tänään, joten voisi kai sanoa, että olen tauolla.” Sam virnistää.

”Olet varmasti sen ansainnut.”

”Se olisi viides tänään, mutta kuka nyt taukoja laskee.”

Nauramme molemmat. Hartiani rentoutuvat hieman.

”Voinko istua tähän?”

”Totta kai...” Työnnän tavaroitani pois tieltä, jotta Sam mahtuu viereiseen tuoliin.

”Mistä muutitkaan tänne?” Sam kysyy.

”Seattlesta.”

”Olen kuullut, että siellä sataa paljon.”

”Niin sataa.”

Hymyilen, kun istumme siinä yhdessä ja juttelemme ensimmäistä kertaa. Juttelemme koulusta ja kursseista ja vähän itsestämme – Samilla on pikkuveli, hän pitää musiikkidokumenteista ja soittaa kitaraa. Välillä hän pälyilee ympärilleen aivan kuin hänkin olisi hermostunut. Mutta muutaman tunnin kuluttua nauramme kuin vanhat ystävät. Ulkona aurinko laskee, ja ikkunasta tuleva valo värjää Samin ihon melkein kultaiseksi. Sitä ei voi olla huomaamatta. Vasta kun joukko Samin ystäviä tulee kahvilaan ja kutsuu häntä nimeltä, nostamme molemmat katseemme ja huomaamme, miten paljon aikaa on kulunut.

Tyttö, jolla on pitkä vaalea tukka, kietoo kätensä Samin harteille ja halaa häntä takaapäin. Tyttö katsoo minua. ”Kuka hän on?”

”Tässä on Julie. Hän on juuri muuttanut tänne.”

”Ai... mistä?”

”Seattlesta”, minä vastaan.

Vaaleatukkainen tyttö tuijottaa minua.

”Tässä on ystäväni Taylor”, Sam sanoo ja taputtaa tytön kättä, joka on edelleen Samin ympärillä. ”Olemme kaikki menossa elokuviin. Pääsen töistä tunnin päästä. Sinäkin voisit tulla.”

”Se on psykologinen trilleri”, Taylor lisää. ”Et varmaan tykkää sellaisesta.”

Katsomme toisiamme. En ole varma, onko hän tahallaan töykeä.

Puhelimeni tärisee pöydällä ja vilkaisen kelloa. Tuntuu kuin olisin herännyt unesta. ”Ei se mitään. Minun pitäisi varmaan mennä kotiin.”

Kun nousen pöydästä, Taylor pujahtaa paikalleni ja saa minut miettimään, ovatko he yhdessä. Vilkutan hyvästiksi mutta ennen kuin lähdän, menen kahvilan tiskille. Kun arvelen, ettei Sam katso, otan kassistani paperikukan ja asetan sen kassakoneen viereen. Koko viikon katsoin ohjeita, miten taitella samanlainen kirsikankukka, jonka löysin kirjakaupasta. Sen tekeminen osoittautui kuitenkin liian vaikeaksi minun kokemattomille sormilleni. Lilja oli helpompi.

Suljen kassini vetoketjun ja kiiruhdan kahvilasta ulos, ja yhtäkkiä olenkin kotini kuistilla ja tuijotan pihanurmea. Aamukaste pisaroi yhä ruoholla. Samin auto pysähtyy talon eteen ikkuna auki. Hän lähetti minulle tekstiviestin edellisenä iltana.

Moi. Sain juuri ajoluvan!

Haluatko huomenna kyydin kouluun?

Voin hakea sinut matkalla. t. Sam

Istuudun auton etupenkille Samin viereen ja suljen oven. Tunnen heti miellyttävän sitruksen ja nahan tuoksun. *Ehkä hajuvettä?* Sam siirtää farkkutakkinsa, kun panen

vyön kiinni. USB-johto kulkee stereoista Samin puhelimeen, joka on mukitelineessä. Taustalla soi jokin biisi, jota en tunnista.

”Voit vaihtaa musiikkia, jos haluat”, Sam sanoo. ”Tässä... voit liittää puhelimesi tähän.”

Minuun iskee pakokauhu ja puristan puhelintani. En halua hänen vielä tietävän, mitä kuuntelen. *Entä jos hän ei pidäkään siitä?* ”Tämä on hyvä.”

”Ai tykkäätkö sinäkin Radioheadista?”

”Kukapa ei tykkäisi.” Ajamme hiljaisuudessa naapuruston katuja. Katsomme välillä toisiimme aivan kuin miettien, mitä sanoa. Vilkaisen takapenkille. Puvun takki roikkuu kädensijasta toisen oven yläpuolella. ”Onko tämä sinun autosi?”

”Ei, tämä on isän”, Sam sanoo ja laskee musiikin äänen voimakkuutta. ”Hän ei työskentele torstaisin, joten tämä on ainoa aamu, jolloin saan ajaa tätä. Säästän rahaa omaan autoon. Siksi käyn kahvilassa töissä.”

”Minäkin yritän säästää.”

”Mihin?”

Mietin asiaa. ”Opiskelua varten kai. Ehkä asuntoon, siten kun muutan tai jotain.”

”Mihin aiot muuttaa? Vastahan sinä tulit tänne.”

En ole varma, mitä sanoa.

Sam nyökkää. ”Se on siis salaisuus...”

Hymyilen. ”Ehkä kerron sinulle toiste.”

”Se sopii”, Sam sanoo. Hän katsoo minua. ”Miten olisi ensi torstaina?”

Pidättelen naurua, ja käännyimme koulun pysäköinti-alueelle. Vaikka ajomatka ei kestä pitkään, torstaista on muodostumassa viikon uusi suosikkipäiväni.

Muistikuva vaihtuu taas. Valot tanssivat voimistelusalin lattialla ja musiikki pauhaa, kun astun hopeisista ja kultaisista ilmapalloista tehdyn kaaren ali. On koulun tanssiaisilta, enkä tunne sieltä ketään. Minulla on uusi mekko, jonka valitsemisessa äiti auttoi ja joka on tummansinistä satiinia ja laskeutuu kauniisti lantiolta. Olen kiinnittänyt pitkät hiukseni pinneillä ylös, enkä ollut itsekään tunnistaa omaa peilikuvaani. Halusin jäädä kotiin, mutta vanhempani pakottivat minut lähtemään ja tutustumaan uusiin ihmisiin. En halunnut tuottaa heille pettymystä. Viimeisen tunnin olen seisokellut vasten kylmää sementtiseinää ja katsellut tanssivista ja nauravista ihmisistä täytyvää tanssilattiaa. Vilkuilen välillä puhelintani ja teeskentelen odottavani jotakuta, vaikka katson vain lukitusnäyttöä. Ehkä oli virhe tulla.

Jokin estää minua lähtemästä. Sam mainitsi, että hän saattaisi tulla. Lähetin hänelle tekstiviestin pari tuntia aiemmin, mutta hän ei ole vastannut – ehkä hän ei ole huomannut viestiä. Kun musiikki hidastuu ja väki vähenee tanssilattialta, lähden seinän vierestä ja kävelen lattian poikki Samia etsien. En ensin löydä häntä, mutta heti kun näen hänet, mielialani laskee. Hän on tanssimassa hitaita kädet Taylorin ympärillä. Vatsanpohjassani muljahtaa. *Miksi tulit tanssiaisiin?* Minun olisi pitänyt jäädä kotiin. Ei olisi pitänyt lähettää Samille tekstiviestiä. Käännyin pois ennen kuin kukaan näkee minua ja kiiruhdan liikuntasalin oville.

Yö levittäytyy ympärilläni. Musiikki vaimenee ja saan tilaa hengittää. Pysäköintialuetta valaisee vain muutama katulamppu, ja se näyttää aivan pysähtyneeltä verrattuna tanssilattiaan. Ilmassa on sumua. Minun pitäisi lähteä kotiin ennen kuin alkaa sataa. Mietin, pitäisikö lähettää äidille viesti ja pyytää häntä hakemaan, mutta on liian varhaista. En halua hänen kyselevän, mikä on hätänä. Ehkä kävelen kotiin ja livahdan huoneeseeni. Korkokengät alkavat kivistää jaloissa, mutta sivuutan kivun. Kävellessäni pysäköintialuetta kohti liikuntasalin ovet avautuvat takanani, ja kuulen äänen, jonka tunnistan heti.

”Julie...”

Käännyn, ja siinä Sam on, ja hän näyttää tummassa puvussaan tavallista vakavammalta.

”Mihin olet menossa?” Sam kysyy.

”Kotiin.”

”Sateessa vai?”

En tiedä, mitä sanoa. Tunnen oloni typeräksi. Pakottaudun hymyilemään. ”Eihän tämä ole oikeaa sadetta. Olen Seattlesta, kestän kyllä.”

”Voin viedä sinut, jos haluat.”

”Ei minua haittaa kävellä.” Poskiani kuumottaa.

”Oletko varma?”

”Joo, älä huoli.” Haluan päästä pois. Sam ei kuitenkaan liiku.

Yritän uudestaan. ”Seuralaisesi varmasti jo odottaa sinua sisällä.”

”Mitä?” Sam änkyttää vähän. ”En tullut Taylorin kanssa. Olemme vain ystäviä.”

Haluaisin sanoa paljonkin, mutta puristava tunne vatsanpohjassa estää puhumasta. Minun ei pitäisi tuntea näin. Emme ole Samin kanssa yhdessä.

”Miksi lähdet näin aikaisin?”

Ajattelen, miltä Sam näytti tanssilattian valoissa kädet Taylorin ympärillä, mutta en missään tapauksessa kerro hänelle totuutta. ”Koulun tanssiaiset eivät oikein ole minun juttuni. Siksi vain.”

Sam nyökkää ja sujauttaa kädet taskuunsa. ”Tiedän tunteen. Ne voivat olla aika tylsiä.”

”Onko kenelläkään hauskaa tanssiaisissa?”

”Ehkä et ole käynyt niissä oikean ihmisen kanssa.”

Häkellyn Samin sanoista. Vaikka olemme ulkona, kuulemme musiikin seinienkin läpi, ja se vaihtuu seuraavaksi hitaaksi.

Sam seisoo ovella ja keinuu mustien kenkiensä kanta-päillä edestakaisin. ”Etkö pidä... tanssimisesta?”

”En tiedä... en ole kovin hyvä siinä. Enkä pidä siitä, kun ihmiset katsovat.”

Sam katsoo ympärilleen. Hetken päästä hän hymyilee vähän ja ojentaa kätensä. ”Kukaan ei katsele meitä nyt...”

”Sam...” minä aloitan.

Sam virnistää tutuksi tulleella tavalla. ”Yksi tanssi vain.”

Pidätän hengitystä, kun Sam astuu eteenpäin, tarttuu käteeni ja vetää minut lähelleen. En ikinä kuvitellut, että ensimmäinen tanssini olisi sellainen – keinumme kahdestaan ulkona koulun pysäköintialueella. Samin kasvot ovat kosteasta ilmasta hieman kuulaat, ja hengitän hänen makeaa

tuoksuaan ja nojaan poskeni hänen rintaansa vasten. Siirtäessäni käteni Samin harteille hän huomaa jotain.

”Mikä tämä on?”

Paperinen kirsikankukka. Olen sitonut sen ranteeseeni nauhalla.

Poskeni tuntuvat taas kuumilta. ”En saanut keneltäkään kukkarannekettä. Tein sellaisen itse.”

”Minä annoin tämän sinulle.”

”Tiedän.”

Sam hymyilee. ”Halusin pyytää sinua tänne tänään, mutta pelkäsin että kieltäytyisit.”

”Miksi sinä niin ajattelit?”

”Koska et lähettänyt minulle tekstiviestiä. Sinä päivänä, kun näimme kirjakaupassa.”

Siristän silmiäni ja mietin sitä päivää. ”Mutta ethän sinä antanut minulle numeroasi.”

Samin pää nytkähtää hieman alas, ja hän naurahtaa itselleen. ”Mikä on noin hauskaa?” kysyn hieman ärtyneenä, ja Sam tarttuu käteeni. Hän ottaa kirsikankukan ranteestani ja alkaa avata sitä. Meinaan ensin vastustella, mutta hiljennin, kun kukka on paperiarkkina hänen kädessään. Sisällä on viesti, jossa on Samin nimi ja puhelinnumero.

”En ajatellut, että se pitäisi avata...” sanon.

”Vika taitaa olla minun.”

Nauramme molemmat. Sitten hymyni hälvenee.

”Mikä hätänä?” Sam kysyy.

”Kukka on pilalla.”

Paperi on repeytynyt ja kostunut.

”Älä huoli”, Sam sanoo. ”Voin tehdä sinulle uuden. Voin tehdä sinulle vaikka tuhat lisää.”

Kiedon käsivarteni Samin ympärille, ja jatkamme hidasta tanssiamme pysäköintialueella ja kuuntelemme sisältä kantautuvaa musiikkia sumun velloessa ympärillämme kuin pilvi, kunnes se haihtuu kirkkaalle yötaivaalle ja muistikuva vaihtuu taas.

Juoksen pihanurmelle, joka on isäni tavaroiden peitossa ja jonne lentää lisää vaatteita toisen kerroksen ikkunasta. Vanhempani ovat huutaneet viimeisen tunnin ajan toisilleen, enkä kestä olla talossa enää. Tiesin tämän tapahtuvan mutta en odottanut sen tapahtuvan niin pian. *Minne muualle voin mennä?* Pyysin Samia hakemaan minut, mutta hän ei ole vielä tullut. Tunnen naapureiden katseet ikkunoissa. En voi odottaa pidempään. Käännyin kadunkulmasta ja alan juosta päästäkseni kaikesta eroon.

En edes tiedä, minne olen menossa. Jatkan juoksemista, kunnes mikään ei näytä tutulta. Vasta kun pääsen kaupungin laidalle, jossa heinäpellot kurottavat kohti vuoria, oivallan, että unohdin puhelimeni. Auton ajovalot loistavat tyhjällä tiellä. Kun siirryn pois tieltä, auto hidastaa ja pysähtyy eteeni, ja tajuan sen olevan Sam.

”Oletko kunnossa?” hän kysyy, kun istuudun etupenkille. ”Menin teille, mutta et ollut siellä.”

Jos olisin muistanut ottaa puhelimeni, olisin voinut lähettää hänelle tiedon olinpaikastani. ”Miten ihmeessä tiesit, mistä minut löytää?”

”En tiennytkään... jatkoin vain etsimistä.”

Istumme Samin autossa pitkään moottorin käydessä.

”Haluatko, että vien sinut kotiin?” Sam kysyy lopulta.

”En.”

”Mihin sitten haluat mennä?”

”Mihin tahansa muualle.”

Sam alkaa ajaa. Kiertelemme kaupungilla, kunnes menetämme ajantajun. Kauppojen valot sammuvat toinen toisensa jälkeen ja kadut alkavat pimetä. Kun muutakaan paikkaa ei ole, Sam kääntyy pienen marketin pihaan, joka on auki ympäri vuorokauden, ja sammuttaa auton. Hän ei kysy mitään tapahtuneesta. Hän vain antaa minun nojata pääni vasten ikkunaa ja sulkea silmäni hetkeksi. Juuri ennen kuin torkahdan, tunnen marketin loistevalon hehkun ja Samin peittelemässä minut farkkutakillaan.

Herään ruohikolla hieman ennen auringonlaskua. Auringko lämmittää poskiani, ja nousen istualleni ja katson ympärilleni. Puut ovat täynnä käsin taiteltuja kukkia, joita on satoja ja jotka on solmittu kiinni pitkillä langoilla, ja ne huojuvat tuulella kuin itkupajun oksat. Kun nousen seisomaan, huomaan terälehtien muodostaman vanan, joka johtaa kohti kauempaa kuuluvaa kitaran sointia. Seuraan ääntä paperikukkien muodostaman verhon läpi ja muistan missä olen. Meidän salaisessa paikassamme järvellä. Paikassa, jossa olemme tavanneet satoja kertoja aiemmin. Kun pääsen puiden lomitse, näen auringon välkehtivän vedessä ja löydän Samin odottamassa minua.

”Julie...” Sam kutsuu minua nimeltä ja laskee kitaransa.

”En ollut varma, tuletko...”

”En ollut varma, oletko vielä täällä”, sanon.

Sam tarttuu käsiini. ”Olen aina täällä sinua varten”, Jules. En kyseenalaista. En ainakaan juuri nyt.

Istumme järven lähellä ja tuijotamme veteen. Pilvet liikkuvat hitaasti hailakanpunaisen taivaan yli. Jos aurinko ei laskisi lainkaan, voisimme jäädä sinne ja nauttia toistemme seurasta, jutella niin kuin aina, nauraa meidän jutuillemme, teeskennellä ettei mikään voi koskaan mennä pieleen. Katson Samia, katson tarkkaan hänen kasvojaan, hänen kaunistahymyään, otsalle kaartuvaa mustaa tukkaansa, päivytyntyttä ihoaan, ja toivon, että voisin pysäyttää ajan ja jäädä ikuisesti siihen hetkeen. Mutta en voi. Edes unessa en pysty seisauttamaan aikaa. Pilvet tihenevät taivaalla, ja maan alla tärisee oudosti. Sam on tainnut huomata sen myös, koska hän nousee seisomaan.

Tartun hänen käteensä. ”Älä mene vielä.”

Sam katsoo minua. ”Julie... jos voisin jäädä luoksesi, en koskaan lähtisi.”

”Mutta sinä lähdit.”

”Tiedän... Olen pahoillani.”

”Et sanonut hyvästi...”

”Koska en tiennyt, että minun olisi pitänyt...”

Yhtäkkiä tuuli puhaltaa takaamme aivan kuin se olisi tullut viemään Samin pois minulta. Aurinko alkaa laskea puiden taakse ja heittää varjoja veteen. Ei sen pitänyt päättyä näin. Kaikki oli vasta alussa. Meidän tarinamme oli juuri alkanut. Sydän hakkaa rinnassani. Puristan Samin kättä kovempaa estääkseni häntä lähtemästä.

”Tämä ei ole reilua Sam...” aloitan, mutta sanat juuttuvat kurkkuun ja kyyneleet pakkautuvat silmiin.

Sam suutelee minua viimeisen kerran. ”Tiedän, ettei tämä kuulunut suunnitelmiin, Julie. Mutta ainakin meillä oli tämä yhteinen aika. Haluan sinun tietävän... jos saisin uuden mahdollisuuden, tekisin kaiken samoin. Ihan kaiken.”

Jos loppu on näin tuskallinen, en tiedä, oliko kaikki tämän arvoista.

Otteeni kirpoaa ajatuksen myötä. ”Olen pahoillani, Sam...” sanon astuessani taaksepäin. ”En voi sanoa samaa...”

Sam tuijottaa minua aivan kuin hän odottaisi, että perun sanani. Aikaa ei kuitenkaan ole. Sam alkaa kadota edessäni ja hajoaa kirsikankukkien terälehdiksi. Voin vain seisoa ja katsoa, kun tuuli yltyy, tarttuu terälehtiin ja vetää ne mukanaan. Ennen kuin Sam on kokonaan poissa, nappaan yhden terälehden ja pidän sitä tiukasti rintaani vasten. Mutta jotenkin se liukuu sormieni lomitse ja katoaa taivaalle. Niin kuin Sam.

Ensimmäinen luku

Nyt

7.3. klo 23.09 Älä tule enää hakemaan. Voin kävellä kotiin.

Niin teinkin. Kävelin kahdeksan kilometrin matkan bussi-
asemalta keskellä yötä ja raahasin täyteen ahdettua matka-
laukkua, jossa oli rikkinäinen pyörä. Sam yritti tavoittaa mi-
nua. Kaksitoista lukematonta viestiä, seitsemän vastaama-
tonta puhelua ja yksi ääniviesti. Jätin ne kaikki huomiotta
ja jatkoin kävelyä. Kun luen niitä myöhemmin, toivon, etten
olisi ollut niin vihainen hänelle. Toivon, että olisin vastan-
nut. Ehkä kaikki olisi toisin.

Aamu paistaa verhojen läpi, ja makeaan kippurassa vuo-
teessani ja kuuntelen taas Samin ääniviestin.

”Julie... oletko siellä?” Taustalta kuuluu naurua ja tulen räiti-
nä. *”Anteeksi! Olen ihan sekaisin. Mutta lähden nyt. Okei? Odota
asemalla. Minun pitäisi olla siellä tunnin päästä. Tiedän. Olen tosi
pahoillani. Ethän suutu. Soita minulle takaisin, joo?”*

Kunpa Sam olisi uskonut minua ja jäänyt ystäviensä luo.
Kunpa hän ei olisi alun alkaenkaan unohtanut minua. Jos

hän olisi tämän yhden kerran antanut minun hermostua eikä olisi yrittänyt korjata kaikkea, niin kukaan ei syyttäisi minua tapahtuneesta. Minä en syyttäisi minua.

Kuuntelen ääniviestin vielä pari kertaa ja sitten poistan kaiken. Nousen vuoteesta ja alan kumota laatikoita, jotta löydän Samin tavarat tai tavarat, jotka muistuttavat hänestä. Löydän kuvia meistä, syntymäpäiväkortteja, leffalippujen kantoja, paperikukkia, typeriä lahjoja, kuten Samin viime syksynä markkinoilta voittaman pehmoiskon, ja kaikki Samin vuosien varrella minulle tekemät kokoelma-cd:t (kuka edes polttaa cd-levyjä enää) ja tungen ne kaikki yhteen laatikkoon.

Näitä pieniä muistutuksia Samista on päivä päivältä vaikeampi katsoa. Sanotaan, että ajan myötä elämää on helpompi jatkaa eteenpäin, mutta en pysty pitämään edes valokuvaa käsien tärisemättä. Ajatukseni karkaavat Samiin, aina. *En voi pitää sinua lähellä Sam. Se saa minut ajattelemaan, että olet yhä täällä. Että tulet takaisin. Että voisin vielä nähdä sinut.*

Kun olen saanut kaiken koottua, katselen huonettani. En käsittänyt, miten paljon Samia minulla oli siellä. Huone tuntuu nyt tyhjältä. Siellä on aukko. Aivan kuin jotain puuttuisi. Hengitän muutaman kerran syvään ennen kuin otan laatikon ja lähden huoneesta. Ensimmäistä kertaa tällä viikolla olen päässyt ylös vuoteesta ennen puoltapäivää. Ehdin ottaa vain kaksi askelta huoneen ulkopuolella, kun oivallan unohtaneeni jotain. Lasken laatikon lattialle ja palaan huoneeseen. Vaatekaapissani on Samin farkkutakki. Se, jossa on

villakaulus ja hihoissa hänen niihin silittämänsä kuvat (bändien logoja ja niiden maiden lippuja, joissa hän on käynyt). Minulla on ollut takki niin pitkään ja olen käyttänyt sitä niin usein, että unohdin sen olevan Samin.

Vedän takin vaatepuulta. Denimi tuntuu kylmältä, melkein kostealta. Aivan kuin siinä olisi vielä sadetta edelliseltä kerralta, kun käytin sitä. *Juoksemme Samin kanssa lätköiden täyttämällä kaduilla, ja salamaniskut valaisevat tästä. Sataa kaatamalla, ja olemme matkalla kotiin Screaming Treessin keikalta. Nostan takin pääni päälle, ja Sam pitelee kitaraansa tiukasti rintaansa vasten pitääkseen sen kuivana. Odotimme keikkapaikan ulkopuolella kolme tuntia, että bändin solisti, Mark Lanegan, tulisi ulos taksilleen.*

”Olen tosi iloinen, että odotimme!” Sam huutaa.

”Mutta olemme läpimärkiä!”

”Älä anna pikkukuuron pilata iltaa!”

”Ai pikkukuuron vai?”

Kaikista pois heittämistäni asioista takki muistuttaa minua Samista eniten. Hän käytti sitä joka päivä. Ehkä kuvitteen, mutta se tuoksuu vielä häneltä. En koskaan saanut tilaisuutta palauttaa sitä hänelle niin kuin lupasin. Painan takin itseäni vasten. Hetken harkitsen pitäväni sen. Ehkä kaikkea ei tarvitse heittää pois. Voisin työntää takin vaatekaapin perälle, piilottaa sen vaikka omien takkieni alle. Tuntuu haaskaukselta heittää pois kiva takki, vaikka se onkin kuulunut Samille. Sitten näen sivusilmällä peilikuvani ja tulen järkiini.

Hiukseni ovat sotkussa, iho tavallista kalpeampi, ylläni on eilinen paita ja pitelen Samin takkia kuin se olisi osa

hüntä. Nolostuttaa ja katson pois. Takin pitäminen olisi virhe. Kaikki pitää heittää pois, tai en ikinä pääse elämässä eteenpäin. Suljen vaatekaapin oven ja kiiruhdan ulos huoneesta ennen kuin muutan mieleni.

Alhaalla keittiössä äiti nojaa tiskialtaan yli ja tuijottaa ulos ikkunasta. On sunnuntaiaamu, joten hän työskentelee kotona. Rappusten alin porras narahtaa jalkani alla.

”Julie... sinäkö siellä?” äiti kysyy kääntymättä.

”Jep, minä vain.” Olin toivonut, että saisin laatikon ulos salaa äidiltä. Ei huvita puhua laatikon sisällöstä. ”Mitä tähyilet?”

”Se on Dave taas”, äiti kuiskaa ja kurkkii kaihtimien lomasta. ”Olen seurannut, miten hän asentaa uusia valvontakameroita pihalleen.”

”Ai.”

”Vähempää en toki olisi odottanutkaan.”

Dave muutti naapuriimme puoli vuotta aiemmin. Jostain syystä äiti uskoo, että Dave lähetettiin tarkkailemaan meitä. Äiti on ollut vainoharhainen siitä asti, kun hän sai viranomaisilta pari vuotta sitten kirjeen, jonka sisältöä hän ei suostu kertomaan minulle. ”Parempi ettet tiedä”, hän sanoi asiasta kysyessäni. Luulen, että kirje liittyy jotenkin luentoan, jonka hän piti vanhassa työpaikassaan ja joka lietsi mielenosoituksia. Äidin opiskelijat kiersivät kampeuksella ja rikkoivat kaikki seinäkellot. Mitä he oikein vastustivat? Ajan käsitettä. Äidin puolustukseksi on sanottava, että hänen mukaansa opiskelijat olivat ”hakoteillä”. Joka tapauksessa yliopisto päättyi siihen, että äidin opetustyyli oli

liian radikaali, ja irtisanoi hänet. Äiti on vakuuttunut, että yliopisto ilmoitti hänestä viranomaisille. ”Sama tapahtui Hemingwaylle”, äiti selitti minulle. ”Silti kukaan ei kuunnellut häntä. Kiehtova tarina. Voisit googlettaa sen.”

”Kuulin, että Daven autotalliin murtauduttiin toissa viikolla”, sanon äitiä rauhoittaakseni. ”Kamerat selittyvät varmasti sillä.”

”Kuinkas sattuikaan”, äiti sanoo. ”Olemme asuneet täällä nyt jo melkein kolme vuotta. Eikä kukaan ole vienyt edes puutarhatonttua.”

Siirrän laatikkoa, joka alkaa tuntua painavalta. ”Äiti... meillä ei ole koskaan ollut puutarhatonttua”, sanon. *Onneksi.* ”Emmekä myöskään keräile vintage-urheiluautoja.”

”Kenen puolella oikein olet?”

”Meidän”, vakuutan äidille. ”Kerro vain, miten hoitelemme hänet.”

Äiti irrottaa otteensa kaihtimista ja huokaa. ”Tajuan... olen vainoharhainen.” Hän vetää syvään henkeä, hengittää ulos hitaasti joogaohjaajan opettamalla tavalla ja katsoo minua. ”Kiva että olet ylhäällä”, hän sanoo. Äiti vilkaisee jääkaapin yläpuolella olevaa kelloa. ”Olin lähdössä ulos, mutta voin tehdä sinulle jotain syötävää, jos olet nälkäinen. Vaikka munia.” Äiti siirtyy liettä kohti.

Vedenkeitin alkaa porista. Kahvipussi on tiskialtaan vieressä ja teelusikka sen vieressä.

”Ei tarvitse.”

”Oletko varma?” äiti penää ja hänen kätensä häilyy puhtaan paistinpannun kahvalla. ”Voin laittaa jotain muutakin.

Odotas kun mietin...” Äiti vaikuttaa tavanomaista kiireisemmältä. Vilkaisen työtasolle ja näen pinon tarkastamattomia koulutehtäviä. Äiti on töissä paikallisessa yliopistossa, ja siellä on juuri lukukauden puoliväli. Hän on apulaisprofessorina filosofian laitoksella. Se oli yksi harvoista paikoista, johon hänet kutsuttiin haastatteluun mielenosoitustapauksen jälkeen. Onneksi hänen eräällä vanhalla kollegallaan oli virka siellä, ja hän meni äidistä takuuseen. Yksikin harha-askel, niin he kummatkin voivat menettää työnsä.

”Oikeastaan olen menossa ulos.” Vilkuilen kelloa ja yritän vaikuttaa kiireiseltä. Mitä pidempään pysyn aloillani, sitä enemmän äiti voi esittää kysymyksiä.

”Oletko lähdössä ulos ulos?” äiti kysyy. Hän sulkee vedenkeittimen ja pyyhkii kätensä keittiöpyyhkeeseen.

”Kävelyllä vain.”

”Ai... ok. Tai siis, sehän on hyvä.” Äiti on tuonut kulu-
neen viikon aikana minulle ruokaa huoneeseeni ja käynyt kysymässä vointiani monta kertaa päivässä. En ole yllättynyt, että hänen äänessään kuuluu huoli.

”Tapaan ystävän.”

”Tosi hienoa.” Äiti nyökkää. ”Raitis ilma tekee varmasti hyvää, ja kunnon kahvi. Ja on varmasti hyvä tavata ystäviä. Siitä tulikin mieleeni, että oletko jutellut kirjakaupan herra Leen kanssa?”

”En vielä...” En ole jutellut oikeastaan kenenkään kanssa.

”Voisit olla häneen yhteydessä. Niin hän tietää, että olet kunnossa. Hän on lähettänyt joitakin viestejä.”

”Tiedän...”

”Jotkut opettajistasikin ovat.”

Otan laukkuni seinällä olevasta kourusta. ”Älä huoli, puhun heille huomenna.”

”Menetkö takaisin kouluun?”

”Minun täytyy”, sanon. ”Jos olen toisen viikon poissa, minun ei varmasti anneta valmistua.” Puhumattakaan siitä, että olen jäljessä kaikissa koulutehtävissä, ja ne vain kertyvät ja kertyvät. Minun pitää keskittyä ja saada paketti taas kasaan, koska mitä muuta voin tehdä. Maailma ympärillä pyörii, vaikka omassa elämässä tapahtuisi mitä.

”Julie, älä murehdi sitä”, äiti sanoo. ”He ymmärtävät, jos tarvitset lisää aikaa. Itse asiassa...” äiti nostaa sormensa ylös... ”voin soittaa.” Äiti pyörähtää ympäri ja katselee ympärilleen. ”Missä se nyt on...”

Äidin puhelin on keittiön pöydällä. Kun äiti kävelee sen luo tarttuakseen siihen, hypähdän hänen eteensä.

”Äiti, kuule. Olen kunnossa.”

”Mutta Julie...”

”Äiti kiltti...”

”Oletko varma?”

”Olen, ihan totta. Sinun ei tarvitse soittaa kenellekään.” En halua äidin huolehtivan vuokseni. Pärjään kyllä.

”Hyvä on”, äiti huokaa. ”Jos kerran sanot niin.” Äiti painaa kädet poskilleni, hivelee niitä peukaloillaan ja yrittää hymyillä. Hänen hiustensa harmaa välkehtii kauniisti valossa. Joskus unohdan, että hän oli aiemmin vaaleahiukkinen. Katsomme toisiamme, ja sitten äiti vilkaisee alas. ”Mitä laatikossa oikein on?”

Olin toivonut, ettei äiti huomaisi laatikkoa. ”Ei mitään. Siivosin huonettani.”

Äiti nostaa lupaa kysymättä laatikon päällä olevaa takkia kuin se olisi kansi ja kurkistaa sisään. Hän hoksaa pian, mistä on kyse. ”Voi Julie... oletko varma?”

”Ei tämä ole mikään iso juttu...”

”Sinun ei tarvitse heittää kaikkea pois”, äiti sanoo ja tonkii laatikkoa. ”Voit hyvin laittaa näistä jotain syrjään ja talteen, jos haluat...”

”Ei”, sanon tiukasti. ”En tarvitse näistä mitään.”

Äiti irrottaa otteen takista ja astuu taaksepäin. ”Hyvä on. En estä sinua.”

”Minun pitää mennä. Nähdään myöhemmin.”

Lähden autotallin kautta. Pudotan Samin tavarat jalkakäytävän reunalle postilaatikon ja roskalaatikon viereen. Laatikon kalahdus saa minut ajattelemaan kolikoita ja luita. Samin takin hiha roikkuu laatikon reunalla kuin aaveen käsivarsi. Suoristan puseroani ja aloitan aamulenkkiä kohti keskustaa. Aurinko lämmittää minua ensimmäistä kertaa päiviin.

Olen korttelin puolivälissä, kun tuuli heittää lehtiä eteeni ja outo ajatus saa minut pysähtymään jalkakäytävälle. Jos kääntyisin nyt ympäri, näkisinkö Samin pitelemässä takkia ja katselemassa muita tavaroitaan? Mietin, millainen hänen ilmeensä olisi ja mitä hän sanoisi, mutta ylitän kadun ja jatkan matkaa taakseni katsomatta.

Ilmassa on kylmyyttä kävellessäni kaupunkiin. Ellensburg asettuu Kaskadivuoriston itäpuolelle, ja joskus

vuorilta tulevat puuskat puhaltavat lävitsemme. Ellensburg on pikkukaupunki, jonka historialliset punatiilitalot on rakennettu avaraan maisemaan. Kaupunki, jossa ei tapahdu mitään. Muutin vanhempieni kanssa sinne Seattlesta kolme vuotta aiemmin, kun äiti sai uuden työn Central Washingtonin yliopistosta, mutta vain äiti ja minä jäämme sen jälkeen, kun hänelle tarjottiin kokoaikaista työtä. Isä palasi entiseen työhönsä Seattleen eikä katunut. En koskaan syyttänyt häntä Ellensburgista lähtemisestä. Hän ei kuulunut tänne. Joskus tuntuu, etten minäkään kuulu. Äiti sanoo Ellensburgin olevan vanha pikkukaupunki, joka yrittää selvittää identiteettiään aikana, jolloin kaikki haluavat asua suurkaupungissa. Vaikka en malttaisi odottaa, että pääsen lähtemään sieltä, minun on myönnettävä, että kaupungissa on oma viehätysvoimansa.

Ristin käsivarteni päästessäni keskustaan ja huomaan, miten kevät on muuttanut paikkaa muutamien viime viikkojen aikana. Kukkakorit kukoistavat katulamppujen alla. Valkoisten katosten rivi koristaa pääkatua viikoittaisen kesätorin vuoksi. Ylitän kadun välttääkseni väkijoukon ja kehenkään törmäämisen. Ellensburgin keskusta on yleensä kaunis, varsinkin kesäkuukausina. Kaduilla käveleminen muistuttaa minua kuitenkin Samista. *Sam odottaa minun pääsevän töistä, ja haemme kojusta falafelia. Käymme elokuvateatterissa sunnuntain alennusnäytöksessä ja kuljeksimme keskustassa.* Minusta tuntuu, että Sam seisoo kulman takana odottamassa minua, ja sydämeni hakkaa ja haluan kääntyä takaisin. Kulman takana on kuitenkin vain